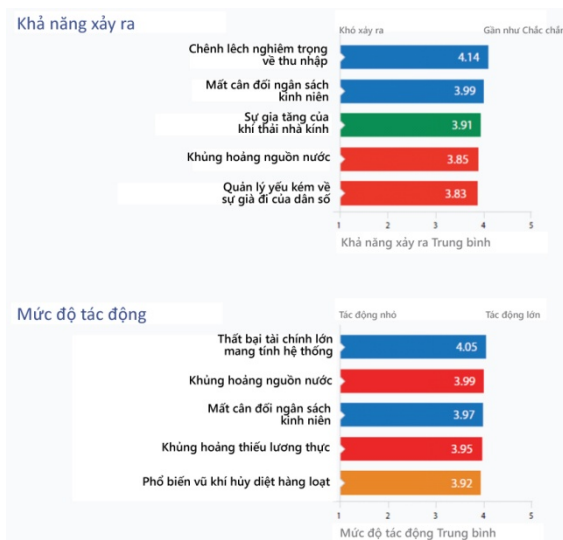

Tóm lược

Báo cáo *Rủi ro Toàn cầu 2013* của Diễn đàn Kinh tế Thế giới được xây dựng trên điều tra thường niên với hơn 1000 chuyên gia từ các ngành nghề, cơ quan chính phủ, các viện và các tổ chức dân sự, những người được hỏi để đánh giá một tập hợp 50 rủi ro toàn cầu.

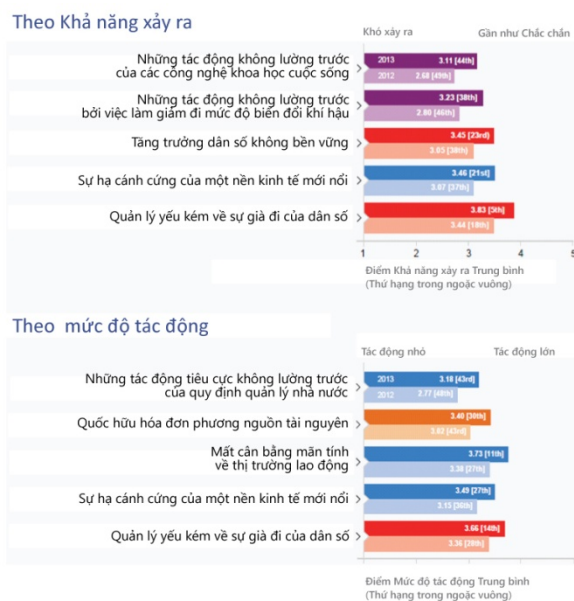
Rủi ro toàn cầu được người trả lời đánh giá có khả năng xảy ra nhất trong 10 năm tới là *chênh lệch nghiêm trọng về thu nhập*, trong khi rủi ro được đánh giá có mức độ tác động lớn nhất nếu xảy ra là *thất bại tài chính lớn mang tính hệ thống*. *Mất cân đối ngân sách kinh niên* và *khủng hoảng nguồn nước* cũng là hai rủi ro có mặt trong top 5 về mức độ tác động và khả năng xảy ra (xem Hình 4).

Hình 4: Top 5 Rủi ro theo Khả năng xảy ra và Mức độ tác động

Nguồn: Diễn đàn Kinh tế Thế giới

Hình 5: Top 5 Thay đổi theo Khả năng xảy ra và Mức độ tác động

Nguồn: Diễn đàn Kinh tế Thế giới

Những tác động không lường trước của các công nghệ khoa học cuộc sống có sự leo hạng cao nhất trong số các rủi ro toàn cầu khi đánh giá theo khả năng xảy ra, trong khi đó những tác động tiêu cực không lường trước của quy định quản lý nhà nước leo hạng cao nhất trên thang mức độ tác động khi so sánh kết quả với năm ngoài (xem Hình 5).

Ba Tình thế Rủi ro

Dựa trên phân tích về các kết quả điều tra có sự tư vấn của các chuyên gia và nghiên cứu thêm, bản báo cáo đưa ra ba tình thế rủi ro. Mỗi tình thế đại diện cho một tập hợp các rủi ro toàn cầu đáng được quan tâm và khảo sát mức độ tác động của chúng ở cấp quốc gia và toàn cầu. Ba tình thế rủi ro là:

Thách thức Khả năng phục hồi Kinh tế và Môi trường

Áp lực liên tục lên hệ thống kinh tế toàn cầu đang ở vị thế thu hút sự chú ý của các nhà lãnh đạo cho một tương lai có thể thấy trước. Cùng lúc đó, hệ thống môi trường của Trái Đất cũng phải đang hứng chịu những áp lực ngày một tăng. Các cú sốc cùng xảy ra - trong tương lai tới cả hai hệ thống có thể làm nảy sinh “cơn bão toàn cầu hoàn hảo”, với những hậu quả có khả năng không thể phục hồi được. Trên mặt trận kinh tế, khả năng phục hồi toàn cầu đang được kiểm tra bởi các chính sách tiền tệ táo bạo và tài chính thất lung buộc bụng. Trên mặt trận môi trường, khả năng chịu đựng của Trái Đất đang bị thử thách bởi nhiệt độ nóng lên toàn cầu và các hiện tượng thời tiết cực đoan đang ngày càng xuất hiện nhiều và nghiêm trọng. Một sự sụp đổ bất ngờ và quy mô lớn ở một mặt trận chắc chắn sẽ hủy hoại cơ hội phát triển một giải pháp lâu dài, hiệu quả của mặt trận kia. Căn cứ vào khả năng xảy ra của các cuộc khủng hoảng tài chính và thảm họa thiên nhiên trong tương lai, liệu có những phương thức nào để đồng thời xây dựng được khả năng phục hồi cả hệ thống kinh tế và môi trường của chúng ta?

Môi lửa Số trong một Thế giới Siêu kết nối

Năm 1938, hàng nghìn người Mỹ đã nhầm tưởng vở đọc chuyển thể trên đài phát thanh từ cuốn tiểu thuyết viễn tưởng *Chiến tranh các thế giới* (*The War of the World* bởi H.G.Wells) là một chương trình tin tức chính thức và đã hoảng loạn, họ tin rằng nước Mỹ đã bị xâm lăng bởi người sao Hỏa. Liệu Internet có thể tạo ra một làn sóng hoảng loạn như vậy với hậu quả nghiêm trọng về địa chính trị? Các phương tiện truyền thông mạng xã hội cho phép thông tin phát tán khắp thế giới với tốc độ gần như tức thời, trong một hệ thống mở mà các quy phạm và luật lệ đang mới bắt đầu hiện hữu nhưng chưa được định rõ. Dù các lợi ích của hệ thống truyền thông siêu kết nối là không thể tranh cãi nhưng chúng cũng có thể lan truyền nhanh-rộng thông tin sai lệch hoặc kích động, dù vô tình hay hữu ý. Thử tưởng tượng một ví dụ ở ngoài đời thật khi một ai đó hét “cháy!” trong một rạp chiếu đông người. Trong thế giới ảo cũng vậy, sự phát tán nhanh chóng thông tin sai lạc có thể gây ra những thiệt hại thậm chí ngay khi thông tin đính chính đi liền sau đó. Liệu có phương thức nào cho những người tạo ra và sử dụng các phương tiện mạng xã hội xây dựng một hệ thống ứng xử trách nhiệm và chủ nghĩa hoài nghi tích cực (khả năng đánh giá sự xác thực của thông tin) để giảm thiểu các rủi ro do các môi lửa số tạo ra?

Những nguy hiểm của Sự ngạo mạn về vấn đề Y tế -Sức khỏe

Y tế là một hệ thống then chốt luôn bị đe dọa bởi các đại dịch mới nổi hay các căn bệnh mãn tính. Các phát hiện khoa học và các công nghệ mới cho phép chúng ta có khả năng đối mặt với những đe dọa này, nhưng các thành công về y khoa trong thế kỷ qua cũng tạo ra một cảm giác an toàn giả tạo. Có thể lý luận rằng một trong những phương tiện hiệu quả và phổ biến nhất để bảo vệ tính mạng con người - việc sử dụng kháng sinh - có thể không còn khả năng đó trong tương lai gần. Mỗi một liều kháng sinh đều tạo ra sức ép tiến hóa chọn lọc, bởi một số vi khuẩn sống sót sẽ di truyền các gen dị biến cho phép chúng kháng thuốc. Tới nay, nhiều loại kháng sinh mới đã được phát triển để thay thế các loại cũ không còn hiệu nghiệm. Tuy nhiên những tiến bộ của con người có thể không thể theo kịp tốc độ biến thể của vi khuẩn. Có khả năng không một loạt thuốc mới nào hiện đang phát triển trong phòng nghiệm có thể kháng hiệu quả một vài biến thể mới của những loại vi khuẩn chết người mà có nguy cơ biến thành một đại dịch. Liệu có phương thức nào để khuyến khích sự phát triển các loại kháng sinh mới cũng như kiểm soát sự sử dụng chúng quá mức, hay là chúng ta đang trong mối nguy hiểm của việc quay trở lại thời kỳ tiền kháng sinh khi mà một vết xước nhỏ có thể gây chết người?

Báo cáo Đặc biệt: Sự bền bỉ của Quốc gia trước những Rủi ro Toàn cầu

Báo cáo Đặc biệt năm nay xem xét vấn đề hóc búa về việc một đất nước nên chuẩn bị như thế nào cho một rủi ro toàn cầu mà dường như nằm ngoài khả năng kiểm soát hay ảnh hưởng của đất nước đó. Một cách tiếp cận có khả năng hình thành dựa trên “suy nghĩ các hệ thống” và áp dụng khái niệm khả năng phục hồi cho các nước. Báo cáo đưa ra năm thành tố của sự bền bỉ – dự địa, đề kháng, thích nghi, ứng phó và phục hồi - mà có thể áp dụng cho năm hệ thống con của quốc gia: kinh tế, môi trường, điều hành, cơ sở hạ tầng và xã hội. Kết quả là một công cụ chuẩn đoán cho những người ra quyết định để đánh giá và giám sát khả năng phục hồi của quốc gia trước những rủi ro toàn cầu.

Các nhân tố X từ tạp chí *Nature*

Được hình thành với sự cộng tác của ban biên tập tạp chí khoa học hàng đầu *Nature*, chương nội dung “Các nhân tố X” tiếp tục khám phá xa hơn 50 nguy cơ toàn cầu để cảnh báo cho những người ra quyết định về năm nhân tố mang tính thay đổi đang nổi lên:

- **Biến đổi khí hậu nghiêm trọng:** Có thể chúng ta đã vượt qua điểm không thể quay trở lại và khí quyển của Trái Đất đang trượt nhanh chóng tới trạng thái không thể sinh sống được.
- **Sự lạm dụng các phương thức kích thích hoạt động trí não:** Các tranh cãi về đạo đức tương tự như việc sử dụng chất kích thích trong thể thao có thể bắt đầu mở rộng trong cuộc sống thường nhật, các cuộc chạy đua vũ trang quân sự cũng có thể đi theo hướng này.
- **Triển khai công nghệ geo-engineering (công nghệ điều chỉnh khí hậu) với tác động xấu:** Công nghệ hiện đang được phát triển để điều khiển khí hậu; một đất nước hay một cá nhân có thể sử dụng nó một cách đơn phương.
- **Cái giá của tuổi thọ cao hơn:** Các tiến bộ y học đang làm kéo dài cuộc sống của con người nhưng chi phí cho việc chăm sóc bệnh tật tuổi già về lâu dài là rất đắt đỏ. Trang trải các chi phí này có thể cực kỳ khó khăn.
- **Phát hiện sự sống ngoài trái đất:** Bằng chứng về sự tồn tại của sự sống ngoài vũ trụ sẽ có thể có những tác động tâm lý sâu sắc tới các hệ thống niềm tin của con người.

Báo cáo Rủi ro Toàn cầu là ấn phẩm nghiên cứu quan trọng nhất của Mạng lưới Ứng phó Rủi ro của Diễn đàn Kinh tế Thế giới. Mạng lưới này là nền tảng cho các bên liên quan tìm kiếm các phương thức hợp tác trong việc xây dựng khả năng phục hồi trước những rủi ro toàn cầu. Thông tin thêm có thể xem tại www.weforum.org/risk

Tổng quan Thay đổi vị trí các Rủi ro

Các rủi ro lớn nhất được nhận diện bởi Điều tra thường niên Nhận thức về các Rủi ro Toàn cầu thay đổi qua thời gian như thế nào? Hình 6 sẽ cho thấy bằng xếp hạng này thay đổi trong vòng bảy năm qua. Đánh giá trung bình cho các nguy cơ đã có sự thay đổi chút ít, như mô tả chi tiết trong Phần 4 của báo cáo, nhưng thứ hạng tương đối của các rủi ro theo mức độ tác động hay khả năng xảy ra ít bị ảnh hưởng. Đáng chú ý là việc phổ biến vũ khí hủy diệt hàng loạt đã lên top 5 rủi ro theo mức độ tác động.ⁱ

Hình 6: Top 5 Rủi ro Toàn cầu theo Khả năng xảy ra và Mức độ tác động, 2007-2013

Top 5 Rủi ro Toàn cầu theo Khả năng xảy ra

	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	2013*
Số 1	Sụp đổ giá tăng thông tin trong yếu	Sụp đổ giá tài sản tài chính và bất động sản	Sụp đổ giá tài sản tài chính và bất động sản	Sụp đổ giá tài sản tài chính và bất động sản	Các thảm họa khí tượng	Chênh lệch nghiêm trọng về thu nhập	Chênh lệch nghiêm trọng về thu nhập
Số 2	Bệnh mãn tính ở các nước phát triển	Bất ổn ở Trung Đông	Tốc độ chậm lại của kinh tế Trung Quốc (<6%)	Tốc độ chậm lại của kinh tế Trung Quốc (<6%)	Các thảm họa thủy lợi	Mất cân đối ngân sách kinh niên	Mất cân đối ngân sách kinh niên
Số 3	Cú shock giá dầu	Các nhà nước đá và đang thất bại	Bệnh mãn tính	Bệnh mãn tính	Tham nhũng	Sự gia tăng của khí thải nhà kính	Sự gia tăng của khí thải nhà kính
Số 4	Hạ cánh cứng của nền kinh tế Trung Quốc	Giá dầu và ga tăng mạnh	Khoảng cách điều hành toàn cầu	Các khủng hoảng tài khóa	Mất đa dạng sinh học	Các cuộc tấn công mạng	Khủng hoảng nguồn nước
Số 5	Sụp đổ giá tài sản tài chính và bất động sản	Bệnh mãn tính ở thế giới phát triển	Rút khỏi tiến trình toàn cầu hóa (đang nổi)	Khoảng cách điều hành toàn cầu	Các thảm họa khí hậu	Khủng hoảng nguồn nước	Quản lý yếu kém về sự gia đi của dân số

Top 5 Rủi ro Toàn cầu theo Mức độ tác động

	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	2013*
1st	Sụp đổ giá tài sản tài chính và bất động sản	Sụp đổ giá tài sản tài chính và bất động sản	Sụp đổ giá tài sản tài chính và bất động sản	Sụp đổ giá tài sản tài chính và bất động sản	Các khủng hoảng tài khóa	Thất bại tài chính lớn mang tính hệ thống	Thất bại tài chính lớn mang tính hệ thống
2nd	Rút khỏi tiến trình toàn cầu hóa	Rút khỏi tiến trình toàn cầu hóa (các nước phát triển)	Rút khỏi tiến trình toàn cầu hóa (các nước phát triển)	Rút khỏi tiến trình toàn cầu hóa (các nước phát triển)	Các thảm họa khí hậu	Khủng hoảng nguồn nước	Khủng hoảng nguồn nước
3rd	Các cuộc nội chiến và liên bang	Tốc độ chậm lại của kinh tế Trung Quốc (<6%)	Giá dầu và ga tăng mạnh	Giá dầu tăng mạnh	Xung đột địa chính trị	Khủng hoảng thiếu lương thực	Mất cân đối ngân sách kinh niên
4th	Các đại dịch	Giá dầu và ga tăng mạnh	Bệnh mãn tính	Bệnh mãn tính	Sụp đổ giá tài sản tài chính và bất động sản	Mất cân đối ngân sách kinh niên	Khủng hoảng thiếu lương thực
5th	Cú shock giá dầu	Các đại dịch	Các khủng hoảng tài khóa	Các khủng hoảng tài khóa	Biến động mạnh về giá năng lượng	Biến động mạnh về giá năng lượng và nông sản	Phổ biến vũ khí hủy diệt hàng loạt

Chú giải: Kinh tế Môi trường Địa chính trị Y tế-Xã hội Công nghệ

Nguồn: Diễn đàn Kinh tế Thế giới

ⁱ*Phương pháp điều tra đã thay đổi đáng kể sau báo cáo 2011. Tương phản với các năm từ 2007-2011, danh sách 50 rủi ro được đánh giá bởi điều tra không thay đổi trong 2012 và 2013.